

Socialnämnden

Hembesök förstagångsföräldrar i behov av särskilt stöd i Nacka

Politikerinitiativ den 15 juni 2018 av Christine Lorne, Centerpartiet.

Förslag till beslut

Socialnämnden bifaller förslaget i politikerinitiativet.

Sammanfattning

Socialnämnden har gett social- och äldredirektören i uppdrag att bereda initiativet om hembesök för förstagångsföräldrar i behov av särskilt stöd i Nacka. Hembesöksprogrammet innebär att föräldrar erbjuds fem extra hembesök utöver ordinarie förstagångsbesök. Samtalen erbjuds när barnet är mellan 0-15 månader gammalt och genomförs av BVC-sköterska tillsammans med familjerådgivare vid socialtjänsten. Syftet med hembesöken är att främja barnens hälsa på både på kort och lång sikt samt att stärka föräldraskapet. Programmet finns på fler socioekonomiskt utsatta platser i Sverige och har i utvärderingar visat på mycket goda resultat för barns hälsa.

I Nacka kommun finns det ett område som är aktuellt för hembesöksprogram för förstagångsföräldrar. I området har BVC ansökt om medel från landstinget för att anställa en ny BVC-sköterska i syfte att arbeta med hembesöksprogrammet. Initialt finns en möjlighet att använda befintliga resurser på Familjecentralen och Bryggan men en resursförstärkning motsvarande 75% av en heltidstjänst, kommer att behövas när programmet är utbyggt.

Förslagen i politikerinitiativet

Förslaget avser hembesök för förstagångsföräldrar i behov av särskilt stöd i Nacka, där det föreslås följande: Familjecentralen initierar ett samarbete med BVC i syfte att skapa ett samarbete liknande det som genomförs i Rinkeby med gemensamma utökade hembesök till förstagångsföräldrar i behov av särskilt stöd i Nacka.

Enhetens utredning och bedömning

Utredningen av politikerinitiativet utgår från utvärderingar av likande verksamheter gjorda av FoU Södertörn och Karolinska institutet. En kartläggning av förutsättningar och behov har också gjorts inom ramen för utredningen.

Bakgrund

I ett förebyggande arbete är det viktigt att erbjuda stöd som riktar sig till alla föräldrar, eftersom det påverkar många familjer positivt och inte enbart en begränsad grupp. Det har visat sig att det kan vara svårt att på ett tidigt stadium förutsäga vilka barn som kommer att få problem längre fram. Syftet med hembesöken är att främja barnens hälsa samt att stötta och uppmuntra det positiva mellan föräldrar och barn.

Hembesöksprogrammet finns på fler socioekonomiskt utsatta platser i Sverige.

Målet med hembesöken är att;

- Stärka familjers tillit och förtroende till sin egen förmåga
- Stärka familjens delaktighet i samhället
- Tidigt upptäcka familjer i behov av extra stöd och kunna erbjuda det

Rapporternas slutsatser är att det utökade hembesöksprogrammet främjar barnens hälsa och stärker föräldrarna i föräldraskapet. Det gemensamma arbetet mellan BVC-sjuksköterska/barnsköterska och föräldrarådgivare ger en bred kompetens och ger tid att bygga relationer, att komma in på ett tidigt stadium och skapa förtroende mellan föräldrar och myndighetspersoner. Det har visat sig avdramatiserar eventuella framtida kontakter. Vidare ges möjlighet att i barnets hemmiljö ge konkreta råd om barnet, anpassade till familjernas situation. Många förstagångsföräldrar har svarat på att de har haft behov av det stöd som erbjudits.

Programmet

Programmet innebär att föräldrar erbjuds fem extra hembesök utöver ordinarie förstagångsbesök. Samtalen erbjuds när barnet är mellan 0-15 månader gammalt och genomförs av BVC-sköterska tillsammans med familjerådgivare vid socialtjänsten. Vid hembesöken tar olika definierade teman upp så som samspel, föräldraskap, nätverk och barnsäkerhet. Barnet och barnets utveckling står alltid i centrum vid hembesöken.

Nackas demografi och förutsättningar

I Nacka kommun föddes totalt 1113 barn 2016 (1244 barn 2017) var av 32 % är förstagångsföräldrar.¹ I stort sett alla förstagångsföräldrar får idag hembesök av en BVC-sköterska. Ett hembesök tar 90 minuter för en BVC-sköterska att genomföra. Det innebär 60 minuter med familjen och resterande tid för administration, transport och förberedelser.

Barnhälsovården bedrivs inom både offentlig och privat regi, på uppdrag av landstinget. Ersättningen ges huvudsakligen som en BVC-peng per barn beroende ålder. BVC får extra medel vid ex. språk- eller teckentolkning eller förstångshembesöket. Det finns ingen viktning av BVC-pengen beroende på socioekonomiska förhållanden eller befolkningssammansättning trots att vårddyngden visar påtagliga skillnader för BVC i olika områden.

¹ <http://www.vardgivarguiden.se/globalassets/behandlingsstod/barnhalsovard/bhv-rapporter/bhv-arsrapport-2016.pdf>

Statistiska centralbyrån tar varje år ut ett värde för att mäta socioekonomiska förhållanden och risk för ohälsa². Detta kallas Care Need Index (CNI). De områden som ligger över ett visst värde av CNI kan få bidrag från landstinget för att bedriva programmet. Ett område i Nacka kommun låg 2017 på sjätteplats i mätningen av samtliga BVC-mottagningar i Stockholms län. Detta område kan vara aktuellt för hembesöksprogram för förstagångsföräldrar.

I aktuellt område föds cirka 130 barn varje år, varav 40% av förstagångsföräldrar. I området har familjebehandlare på Familjecentralen och BVC-sköterskorna ett bra samarbete men erbjuder inget gemensamt stöd för nyfödda barn. Det finns även en naturlig koppling till andra öppenvårdsinsatser som erbjuds i Nacka kommun. Båda verksamheterna visar intresse av att starta upp hembesöksprogrammet. Aktuellt BVC har ansökt om medel från landstinget för att anställa en ny BVC-sköterska i syfte att arbeta med hembesöksprogrammet. Inkluderat den resursen kommer det att finnas fyra BVC-sköterskor.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Under 2018 finns en möjlighet att använda befintliga resurser inom ramen för Familjecentralen och Bryggan. En resursförstärkning på 75% av en heltidstjänst motsvarande 800 tusen kronor kommer att behövas från och med 2019. Den uppskattade kostnaden utgår ifrån Barnhälsovårdens beräkningar om att varje barn som ingår i programmet tar ca 10 timmar extra per barn. Runt 100 barn kan vara aktuella i området. Utöver den faktiska tiden för varje barn behövs tid för planering, dokumentation och kompetensutveckling.

Konsekvenser för barn

Hembesöksprogrammet har i flera studier visat på positiv effekt på barns hälsa både på kort och lång sikt³. Rapporterna visar på att färre barn får språkförseningar och en minskad emotionell sårbarhet. Långtidsuppföljningar har även visat på längre skolgång bland barnen. Programmet är särskilt gynnsamt för barn i socialt och ekonomiskt utsatta grupper.

Bilagor

1. Politikerinitiativ från Centerpartiet

Caroline Andreasson
Enhetschef
Barn och familjeenheten

Sofie Stener
Planerare/utvecklare
Barn och familjeenheten

² CNI är ett hjälpmedel som använder socioekonomiska förhållanden så som ålder, arbetslöshet, lågutbildad, ensamstående med mera för att identifiera risk för ohälsa.

³ http://dok.slo.sll.se/CES/FHG/Jamluk_halsa/Rapporter/BVC-rapport-2017.pdf